

Sygnatura akt IV U 114/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2021 r.

Sąd Rejonowy (...), IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Grażyna Gizewska-Rozmus

Protokolant: st. sekr. sąd. Danuta Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2021 r., w O.

sprawy M. M. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o świadczenie rehabilitacyjne

na skutek odwołania M. M. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

z dnia 19 stycznia 2021 r., nr (...) - (...)(...)

I. oddala odwołanie

II. zasądzić od odwołującego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu – kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 114/21

UZASADNIENIE

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 19 stycznia 2021 roku nr: (...) - (...)(...) odmówiono M. M. (1) prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od dnia 07 września 2020 roku do dnia 22 listopada 2020 roku oraz zobowiązano go do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego za ten okres w kwocie 2.290,80 złotych.

Od powyższej decyzji M. M. (1) złożył odwołanie, w którym wniósł o przyznanie mu prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 07.09.2020r. do 22.11.2020r. i zmianę decyzji w sprawie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 07.09.2020r. do 30.09.2020r. Odwołujący zarzucił organowi naruszenie prawa materialnego, tj. art. 13 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez przyjęcie, że w okresie od dnia 07 września 2020 roku do 22 listopada 2020r. wykonywał pracę zarobkową. Podniósł, że w sposób nieświadomy pobierał świadczenie i nie wykazał złej woli przy jej pobieraniu.

W uzasadnieniu wskazywał ponadto, iż umowa zlecenia w ramach, której prowadził zajęcia dydaktyczne stanowiła dla niego rodzaj terapii, albowiem cierpi on na zaburzenia depresyjno-lekowe.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o jego oddalenie, powołując się na przepisy art. 13 ust.1 pkt 2 i art. 22, art. 66 ust. 1 i 3 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz art. 84 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Ponadto organ wskazał, że z posiadanej dokumentacji wynika, że tytuł do ubezpieczenia chorobowego z tytułu zatrudnienia odwołującego w (...) w W. ustał w dniu 02 listopada 2019 roku. Natomiast zawarcie przez odwołującego umowy o świadczenie usług z Wyższą Szkołą (...) w P. od dnia 07 września 2020 roku do dnia 07 marca 2021 roku, stanowi tytuł do objęcia odwołującego dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Organ wskazał iż do umowy o świadczenie usług stosuje się przepisy o zleceniu. Podniesiono, że świadczenie nie przysługuje skarżącemu od dnia 07.09.2020r. W konsekwencji odwołujący został zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 07 do 30.09.2020r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

M. M. (1) z tytułu zatrudnienia w (...) w W. podlegał obowiązkowo do ubezpieczeń, w tym do ubezpieczenia chorobowego. Zatrudnienie powoda i tytuł do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniem ustało z dniem 02 listopada 2019 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego po ustaniu zatrudnienia ubezpieczonego u płatnika składek (...) w W. za okres do dnia 30 września 2020 roku.

Po ustaniu zatrudnienia, ubezpieczony zawarł z Wyższą Szkołą (...) w P. umowy o świadczenie usług na okres od dnia 07 września 2020 roku do dnia 07 marca 2021 roku (umowy z 17 i 24.06.2020r.). W ramach powyższych umów odwołujący prowadził zajęcia dydaktyczne za wynagrodzeniem

Odwołujący w semestrze zimowym w roku akademickim 2020/2021 prowadził na W. w B. zajęcia dydaktyczne w dniach: 04.10.2020r., 10.10.2020r., 17.10.2020r., 24.10.2020r., 07.11.2020r., 15.11.2020r., 21.11.2020r., 06.12.2020r., 12.12.2020r., 19.12.2020r., 10.01.2021r., 24.01.2021r., 07.02.2021r., które z uwagi na stan epidemiczny prowadzone były online.

W tym samym okresie odwołujący realizował zajęcia dydaktyczne na W. w G. w dniach: 11.10.2020r., 18.10.2020r., 07.11.2020r., 08.11.2020r., 13.12.2020r., 16.01.2021r..

(bezsporne, nadto: umowy k. 19-20, pismo k. 18; pisma (...) w P. k. 4-6 w aktach ZUS plik I; przesłuchanie odwołującego k.39v-40)

Skarżący po ustaniu zatrudnienia pozostawał nieprzerwanie niezdolny do pracy, a po wyczerpaniu okresu zasiłkowego przyznano mu świadczenie rehabilitacyjne począwszy od dnia 27 kwietnia 2020 roku. Następnie na wniosek ubezpieczonego świadczenie rehabilitacyjne zostało przedłużone do dnia 22 listopada 2020 roku, po czym odwołujący złożył kolejny wniosek.

(bezsporne, nadto: wnioski wraz z decyzjami w aktach ZUS)

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego decyzją z dnia 19 stycznia 2021 roku odmówiono skarżącemu prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od dnia 07 września 2020 roku do dnia 22 listopada 2020 roku oraz zobowiązano do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 07 września 2020 roku do dnia 30 września 2020 roku .

(bezsporne, nadto: notatka oraz decyzja w aktach organu 230000/602/44590/2020 - (...)/SL)

Ubiegając się o świadczenie rehabilitacyjne odwołujący złożył m.in. druk Z-10 składany w sytuacji ubiegania się o świadczenie rehabilitacyjne po ustaniu zatrudnienia lub tytułu do ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego. (...) został wypełniony przez M. M. własnoręcznie. Zawierał pouczenie, w którym wskazano, iż świadczenie rehabilitacyjne za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego nie przysługuje, gdy osoba ubiegająca się o świadczenie

kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową, która stanowi tytuł do objęcia dobrowolnie lub obowiązkowo ubezpieczeniem chorobowym.

(bezsporne, nadto: akta ZUS plik II druk Z-10 k. 3-4v, przesłuchanie M.M. k. 39v-40)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów, których autentyczności strony nie kwestionowały oraz przesłuchania odwołującego.

Sąd zważył, co następuje

Odwołanie M. M. (1), jako niezasadne nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem rozpoznania w niniejszym postępowaniu była decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotycząca odmowy wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego za okres od dnia 07 września 2020 roku do dnia 22 listopada 2020 roku oraz zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego za okres od dnia 07 września 2020 roku do dnia 30 września 2020r. w kwocie 2.290,80 złotych.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż art. 22 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. 60 poz. 636) zawiera odesłanie dotyczące stosowania do świadczenia rehabilitacyjnego odpowiednio wskazanych przepisów o zasiłku chorobowym, w tym art. 13 ust.1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy zasiłek chorobowy / świadczenie rehabilitacyjne z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy:

- 1/ ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 2/ kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby;
- 3/ nie nabyła prawa do zasiłku w czasie ubezpieczenia, w przypadkach określonych w art. 4 ust. 1;
- 4/ jest uprawniona do zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego;
- 5/ podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu rolników określonego w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W przekonaniu Sądu w niniejszej sprawie ziściły się przesłanki wynikające z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej. Brak jest w związku z tym podstawy do przyznania ubezpieczonemu prawa do świadczenia rehabilitacyjnego w spornym okresie. Kwestią kluczową było ustalenie czy odwołujący kontynuował lub podjął działalność, która stanowiła tytuł do objęcia dobrowolnie lub obowiązkowo ubezpieczeniem chorobowym.

Prawo do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego po ustaniu tytułu ubezpieczenia ma wyjątkowy charakter, wobec czego przepisy określające w jakich sytuacjach ono przysługuje należy interpretować ściśle. Art.11 ust. 2 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, że dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 8 i 10, a więc między innymi wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia. W art.6 ust.1 pkt 4 ww. ustawy wymienione zostały bowiem osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi.

Art.13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych określa w jakich okresach osoby fizyczne podlegają do ubezpieczeń społecznych i tak zgodnie z art.13 pkt 2 ustawy osoby wykonujące pracę nakładczą oraz zleceniobiorcy podlegają ubezpieczeniu społecznemu od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania, do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Przekładając powyższe rozważania prawne, na grunt niniejszej sprawy, należy zauważyć, że odwołujący po ustaniu zatrudnienia w (...) w W., podjął zatrudnienie na podstawie umowy zlecenie w Wyższej Szkole (...) w P., jako pracownik dydaktyczny. Posiadał zatem inny tytuł do ubezpieczeń w postaci umowy zlecenia. Umowy zlecenia zostały zawarta 17 czerwca 2020 roku oraz 24 czerwca 2020r. i były realizowane w okresie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego. Tym samym, w przedmiotowej sprawie spełnione zostały przesłanki określone w art.13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej i odwołującemu nie przysługuje prawo do świadczenia rehabilitacyjnego po ustaniu tytułu ubezpieczenia, z uwagi na podjęcie i kontynuowanie działalności zarobkowej (zawarcie i obowiązywanie w spornym okresie umowy zlecenia, która była realizowana i nie została rozwiązana), stanowiącej podstawę do objęcia dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. Kontynuacja umowy zlecenia, po rozwiązaniu stosunku pracy, stanowi negatywną przesłankę przysługiwania zasiłku chorobowego za okres po ustaniu stosunku pracy jako tytułu ubezpieczenia chorobowego (por.wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2013 r. I UK 626/12, podobnie wyrok SO w Łodzi z 19.11.2020r. VIII Ua 98/20, wyrok SO w Olsztynie z 11.06.2018r. IV Ua 23/18).

Należy podkreślić, że podleganie do ubezpieczenia w związku z zawarciem umowy zlecenia obejmuje okres od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy. Kluczowe znaczenie ma zatem okres realizacji zlecenia określony w umowie.

W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, że odwołujący po ustaniu ubezpieczenia chorobowego z tytułu zatrudnienia realizował umowę zlecenia, którą zawarł z Wyższą Szkołą (...) w P.. Umowa ta stanowiła tytuł do objęcia go dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, co stanowi negatywną przesłankę przysługiwania świadczenia rehabilitacyjnego za okres po ustaniu stosunku pracy, jako tytułu ubezpieczenia chorobowego.

Jednocześnie w skarżonej decyzji, organ rentowy domagając się zwrotu przedmiotowych kwot świadczenia rehabilitacyjnego zakwalifikował je jako świadczenia nienależne. Jako podstawę prawną zwrotu tego świadczenia wskazano m. in. art. 84 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia (art. 84 ust. 2 cyt. Ustawy).

Bezspornym w sprawie było, że odwołujący otrzymał świadczenie rehabilitacyjne, jednak po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego Oddział ZUS w O. uznał, że odwołujący nie jest osobą uprawnioną do jego otrzymania i zażądał zwrotu. M.M. podnosił, iż nie otrzymał do chwili obecnej wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia. Potwierdził jednocześnie istotny fakt zawarcia umowy z (...) i wykonywania działalności zarobkowej na podstawie tej umowy. Sąd zaś nie miał podstaw do stwierdzenia, że skarżący nie był pouczony o braku prawa do pobierania świadczenia. Bez wątplenia odwołujący wypełnił druk Z-10 znajdujący się w aktach sprawy i zawierający pouczenie o sytuacjach wyłączających prawo do świadczenia rehabilitacyjnego. M.in. wskazano w pouczeniu, iż świadczenie rehabilitacyjne za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego nie przysługuje, gdy osoba ubiegająca się o świadczenie

kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową, która stanowi tytuł do objęcia dobrowolnie lub obowiązkowo ubezpieczeniem chorobowym. Informacja ta jest jasna i klarowna. Jednocześnie należy podkreślić, że odwołujący jest z wykształcenia prawnikiem, nadto z uwagi na swoje doświadczenie i wiedzę prowadził zajęcia dydaktyczne ze studentami. W związku z tym pouczenie w powyższym zakresie należy uznać za spełniające kryteria prawidłowości, rzetelności, konkretności oraz jasności w stosunku do M. M..

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 pominął wnioski dowodowego odwołującego w zakresie dopuszczenia dowodu z zeznań świadków A. W. i M. W. oraz w zakresie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego lekarza psychiatry i psychologa, jako pozostające bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Istotne w przedmiotowej sprawie było bowiem to, czy odwołujący posiadał tytuł do objęcia dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym po ustaniu tytułu.

Wobec powyższego należało uznać, że wydana decyzja jest prawidłowa i na podstawie cytowanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie.

sędzia Grażyna Giżewska-Rozmus